

ÇALIŞMA ORTAMI [*Work environment*] İşyerinin koşulları.

ÇALKANTI [*Turbulence*] Gelişigüzel hava veya su sirkülasyonuna neden olan inişli çıkışlı devinim. Nedeni genellikle akış alandaki pürüzlülük ve engebeliktir.

ÇAMUR [*Sludge*] Atık suyun arıtılması sırasında süzme, çökeltme yâda biyolojik arıtma sonucu oluşan yoğunlaşmış katı.

ÇAMUR SIVISI [*Slurry*] Atık su işleme tesislerinde çamuru taşıyan sıvı.

ÇAMUR SİNDİRİMİ [*Sludge digestion*] Atık su çamurunun biyolojik oksijen ihtiyacını çevresel yönden kabul edilebilir bir düzeye indirmek amacıyla uygulanan anaerobik işlem.

ÇAMUR TASFİYESİ [*Sludge disposal*] Atık su çamurunun nihai tasfiye işlemi.

ÇAMURUN YAKILMASI [*Sludge incineration*] Atık su çamurunun hacim yönünden küçültülüp, işlenerek tutuşabilirlik kazandırıldıktan sonra yakılması.

ÇAPRAZ-MEDYA YAKLAŞIMI [*Cross-media approach*] çevre sorunlarına, sözgelimi sadece hava kirliliğini değil, etkileşim içindeki bütün faktörleri göz önünde bulundurarak yaklaşmak.

ÇENTME (YONTMA) [*Spalling*] Yongalar ya da parçalar haline getirme.

ÇERÇEVE YAKLAŞIM [*Bubble concept*] Kirletici emisyon-larının denetimi bağlamında amaçlanan sınırlamaların uygulanmasında, belirli kirleticilerin çıkış kaynaklarından ziyade bunların etkiledikleri alanların ele alınması gerektiğini savunan yaklaşım.

ÇEVRE [*Environment*] Bir organizmanın var olduğu ortam yada koşullar. Bu çevre doğal fiziksel öğeleri, ayrıca organizmanın etkileştiği insan ürünü koşulları içerir.

ÇEVRE ANALİZİ [*Environmental analysis*] Belirli bir arazinin topografik, hidrolojik, jeolojik ve kültürel özellikleri gibi çevresel özelliklerinin incelenmesi.

ÇEVRE DEĞERLENDİRMESİ [*Environmental assessment*] Bir eylemin ya da projenin çevre bakımından yararlı olup olmadığını ve çevresel etki raporunun hazırlanması gerekip gerekmediğini belirlemek amacıyla yapılan inceleme.

ÇEVRE DOSTU [*Environment-friendly*] Ürünlerde normal olarak bulunan zararlı öğelerden bazılarını tasfiye etmek amacıyla tasarlanmış ya da değiştirilmiş ürünleri ifade etmek için kullanılan terim.

ÇEVRE KORUMA [*Environment protection*] Potansiyel olarak tehlikeli atık maddelerin çevreye boşaltılmasının asgariye indirilmesi yada önlenmesi amacıyla kaynakların yönetimi.

ÇEVRE KORUMA AJANSI [*EPA = Environmental Protection Agency*] Kirleticiler ile ilgili tüm kanun ve yönetmelikleri uygulamak ile görevli Amerikan federal kuruluşu.

ÇEVRE KALİTE HEDEFİ [*EQO=Environmental quality objective*] çevrenin belirli bir boyutu için amaçlanan kalite düzeyinin ortaya konması. Bu düzey ulaşılabilmeyebilir ve nicelik olarak ifade edilebilir.

ÇEVRE KALİTE STANDARDI [*EQS=Environmental quality standard*] Bir çevre de bir kirleticisi için izin verilebilir en yüksek düzey ya da çevrenin bazı vasıfları için kabul edilebilir en düşük düzey.

ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ [*Environmental engineering*] çevre mühendisliği, çevrenin korunmasına, kirliliğin azaltılmasına vb. elverişli teknoloji sistemlerinin tasarlanmasını ve çevre süreçlerinin incelenmesini, ayrıca belirli binaların bu açıdan iç tasarımlarının gerçekleştirilmesini içerir.

ÇEVRE SORUNLARI BİLİMSEL KOMİTESİ [*SCOPE = Scientific Committee on Problems of the Environment*] Başlıca ilgi alanı çevreyi iyileştirmek ve kirlilikle ilgili çeşitli sorunları incelemek olan uluslararası kuruluş.

ÇEVRE YOLU [*Beltway*] Kentsel bir alanı çevreleyen, ana ulaşım arterlerine bağlı yol.

ÇEVRE YÖNETİMİ [*Environmental management*] Toprak, su ve hava gibi doğal kaynakların çevresel açıdan kabul edilebilir uygulamalar yoluyla kullanılması.

ÇEVRE YÖNÜNDEN DUYARLI ALAN [*ESA=Environmentally sensitive area*] Bir ülkenin doğal yerleşimleri ve süregelmekte olan tarımsal etkinlikleri korumak yada modern, yoğun tarımdan geleneksel olana geçmek için özel önlemler almak gereğini duyduğu alanlar için kullanılan terim.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ [*EIA=Environ-mental impact assessment*] Yeni gelişme ve projelerin çevreye olabilecek sürekli ya da geçici potansiyel etkilerinin, sosyal sonuçları ve alternatif çözümleri de içine alacak biçimde analizi ve değerlendirilmesi.

ÇEVRESEL ETKİ RAPORU [*Environmental impact state-ment*] çevresel etki değerlendirmesi çalışmalarının sonuçlarını içeren detaylı rapor.

ÇEVİRİLME (İNVERSİYON) [*Inversion*] Atmosferin aşağı tabakalarında gerçekleşen ve soğuk hava katmanının daha yukarıdaki sıcak hava katmanı tarafından tutulmasıyla oluşan atmosfer olayı. Rüzgar olmadığı zaman, kirliticilerin dağılması olanağı bulunamaz ve büyük hava kirliliği olayları gerçekleşebilir.

ÇIKIŞ KANALI [*Outlet channel*] Sıvı atığı toplayıp götürmeye yarayan su yolu yâda drenaj kanalı.

ÇIKIŞ YERİ-VARIŞ YERİ ARAŞTIRMASI [*O-D Survey= Origin destination survey*] Bir ulaşım planlama tekniği.

ÇİNKOLU SU KİRLİLİĞİ [*Zinc water pollution*] Galvanizleme, polimer işleme ve diğer uygulamaların sonucu olarak endüstriyel atık suda ortaya çıkan kirlilik.

ÇOCUKLARA DOKUNMAZ [*Childproof*] Çocuklar için tehlikeli olmayan.

ÇOK AİLELİ KONUT [*Multifamily dwelling*] İki yâda daha fazla aile birimini barındıran konut.

ÇOK ÇIKIŞLI KİRLLETİCİ KAYNAK [*Nonpoint source*] Su kirliliğine katkıda bulunan, yüzeysel su yâda yağmur akıntısı gibi, yayılmış ve iç içe geçişmiş akıntılar.

ÇÖKELME [*Precipitation*] Elektrik alan etkimesi ya da ısıl değişme sonucunda, parçacıkların içinde asılı buldukları gaz akıntısından ayrılması işlemi.

ÇÖKELTME [*Sedimentation*] Katıların yerçekimi nedeniyle çökmesi doğal süreci; atık suyun işleme tabi tutulmasında, erozyon güçleri aracılığıyla parçacıkların ayrılması ve taşınması süreci.

ÇÖKELTME TANKI [*Sedimentation tank*] Çökeltilebilir katıların atık sudan ayrıldığı atık su işleme tesisinin bir bölümü.

ÇÖLLEŞME [*Desertification*] Genellikle aşırı otlatma, yaygın ormansızlaştırma ya da aykırı tarım ve sulama uygulamaları sonucunda toprağın çöl haline gelmesi süreci.

ÇÖP [*Garbage*] Evlerden yâda ticari amaçla gıda hazırlanması ve kullanılmasından kaynaklanan hayvan, sebze ve meyve atığı; genelde tüm atık ürünler için kullanılır.

ÇÖP BOŞALTMA [*Tipping*]Çöpün açık alanlara dökülmesi.

ÇÖP ISLAHI [*Refuse reclamation*] Katı atığın yararlı ürün haline getirilmesi.

ÇÖPLÜK [*Dump site*] Çöp gibi katı atıkların boşaltılıp üstü açık bırakıldığı atık tasfiye alanı.

ÇÖZÜNMÜŞ OKSİJEN [*DO=Dissolved oxygen*] Su veya atık su içinde çözünmüş halde bulunan oksijen miktarı.

ÇÜRÜME [*Putrefaction*] Anaerobik haldeki maddenin organik ayrışması; bu süreç sonunda kötü kokulu gazlar ve oksitlenmesi tamamlanamamış ürünler oluşur.

ÇÜRÜME VE ÇÜRÜTME [*Digestion*] Enzimlerin etkisiyle organik dönüşmesini ifade etmekte kullanılan, atık su arıtımıyla ilgili terim. Örnek: Lağ1m çamurunun anaerobik çürütülmesi.

ÇALIŞMA ORTAMI[*Work environment*] İşyerinin koşulları.

ÇALKANTI [*Turbulence*] Gelişigüzel hava veya su sirkülasyonuna neden olan inişli çıkışlı devinim. Nedeni genellikle akış alandaki pürüzlülük ve engebeliktir.

ÇAMUR [*Sludge*] Atık suyun arıtılması sırasında süzme, çökeltme yâda biyolojik arıtma sonucu oluşan yoğunlaşmış katı.

ÇAMUR SIVISI [*Slurry*] Atık su işleme tesislerinde çamuru taşıyan sıvı.

ÇAMUR SİNDİRİMİ [*Sludge digestion*] Atık su çamurunun biyolojik oksijen ihtiyacını çevresel yönden kabul edilebilir bir düzeye indirmek amacıyla uygulanan anaerobik işlem.

ÇAMUR TASFİYESİ [*Sludge disposal*] Atık su çamurunun nihai tasfiye işlemi.

ÇAMURUN YAKILMASI [*Sludge incineration*] Atık su çamurunun hacim yönünden küçültülüp, işlenerek tutuşabilirlik kazandırıldıktan sonra yakılması.

ÇAPRAZ-MEDYA YAKLAŞIMI [*Cross-media approach*] çevre sorunlarına, sözgelimi sadece hava kirliliğini değil, etkileşim içindeki bütün faktörleri göz önünde bulundurarak yaklaşmak.

ÇENTME (YONTMA) [*Spalling*] Yongalar ya da parçalar haline getirme.

ÇERÇEVE YAKLAŞIM [*Bubble concept*] Kirlenici emisyon-larının denetimi bağlamında amaçlanan sınırlamaların uygulanmasında, belirli kirlenicilerin çıkış kaynaklarından ziyade bunların etkiledikleri alanların ele alınması gerektiğini savunan yaklaşım.

ÇEVRE [*Environment*] Bir organizmanın var olduğu ortam yada koşullar. Bu çevre doğal fiziksel öğeleri, ayrıca organizmanın etkileştiği insan ürünü koşulları içerir.

ÇEVRE ANALİZİ [*Environmental analysis*] Belirli bir arazinin topografik, hidrolojik, jeolojik ve kültürel özellikleri gibi çevresel özelliklerinin incelenmesi.

ÇEVRE DEĞERLENDİRMESİ [*Environmental assessment*] Bir eylemin ya da projenin çevre

bakımından yararlı olup olmadığını ve çevresel etki raporunun hazırlanması gerekip gerekmediğini belirlemek amacıyla yapılan inceleme.

ÇEVRE DOSTU [*Environment-friendly*] Ürünlerde normal olarak bulunan zararlı öğelerden bazılarını tasfiye etmek amacıyla tasarlanmış ya da değiştirilmiş ürünleri ifade etmek için kullanılan terim.

ÇEVRE KORUMA [*Environment protection*] Potansiyel olarak tehlikeli atık maddelerin çevreye boşaltılmasının asgariye indirilmesi ya da önlenmesi amacıyla kaynakların yönetimi.

ÇEVRE KORUMA AJANSI [*EPA = Environmental Protection Agency*] Kirleticiler ile ilgili tüm kanun ve yönetmelikleri uygulamak ile görevli Amerikan federal kuruluşu.

ÇEVRE KALİTE HEDEFİ [*EQO=Environmental quality objective*] çevrenin belirli bir boyutu için amaçlanan kalite düzeyinin ortaya konması. Bu düzey ulaşılır olmayabilir ve nicelik olarak ifade edilebilir.

ÇEVRE KALİTE STANDARDI [*EQS=Environmental quality standard*] Bir çevre de bir kirletici için İzin verilebilir en yüksek düzey ya da çevrenin bazı vasıfları için kabul edilebilir en düşük düzey.

ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ [*Environmental engineering*] çevre mühendisliği, çevrenin korunmasına, kirliliğin azaltılmasına vb. elverişli teknoloji sistemlerinin tasarlanmasını ve çevre süreçlerinin incelenmesini, ayrıca belirli binaların bu açıdan iç tasarımlarının gerçekleştirilmesini içerir.

ÇEVRE SORUNLARI BİLİMSEL KOMİTESİ [*SCOPE = Scientific Committee on Problems of the Environment*] Başlıca ilgi alanı çevreyi iyileştirmek ve kirlilikle ilgili çeşitli sorunları incelemek olan uluslararası kuruluş.

ÇEVRE YOLU [*Beltway*] Kentsel bir alanı çevreleyen, ana ulaşım arterlerine bağlı yol.

ÇEVRE YÖNETİMİ [*Environmental management*] Toprak, su ve hava gibi doğal kaynakların çevresel açıdan kabul edilebilir uygulamalar yoluyla kullanılması.

ÇEVRE YÖNÜNDEN DUYARLI ALAN [*ESA=Environmentally sensitive area*] Bir ülkenin doğal yerleşimleri ve süregelmekte olan tarımsal etkinlikleri korumak yada modern, yoğun tarımdan geleneksel olana geçmek için özel önlemler almak gereğini duyduğu alanlar için kullanılan terim.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ [*EIA=Environ-mental impact assessment*] Yeni gelişme ve projelerin çevreye olabilecek sürekli ya da geçici potansiyel etkilerinin, sosyal sonuçları ve alternatif çözümleri de içine alacak biçimde analizi ve değerlendirilmesi.

ÇEVRESEL ETKİ RAPORU [*Environmental impact state-ment*] çevresel etki değerlendirmesi çalışmalarının sonuçlarını içeren detaylı rapor.

ÇEVİRİLME (İNVERSİYON) [*Inversion*] Atmosferin aşağı tabakalarında gerçekleşen ve soğuk hava katmanının daha yukarıdaki sıcak hava katmanı tarafından tutulmasıyla oluşan atmosfer olayı. Rüzgar olmadığı zaman, kirleticilerin dağılması olanağı bulunamaz ve büyük hava kirliliği olayları gerçekleşebilir.

ÇIKIŞ KANALI [*Outlet channel*] Sıvı atığı toplayıp götürmeye yarayan su yolu yâda drenaj kanalı.

ÇIKIŞ YERİ-VARİŞ YERİ ARAŞTIRMASI [*O-D Survey=Origin destination survey*] Bir ulaşım planlama tekniği.

ÇİNKOLU SU KİRLİLİĞİ [*Zinc water pollution*] Galvanizleme, polimer işleme ve diğer uygulamaların sonucu olarak endüstriyel atık suda ortaya çıkan kirlilik.

ÇOCUKLARA DOKUNMAZ [*Childproof*] Çocuklar için tehlikeli olmayan.

ÇOK AİLELİ KONUT [*Multifamily dwelling*] İki yâda daha fazla aile birimini barındıran konut.

ÇOK ÇIKIŞLI KİRLETİCİ KAYNAK [*Nonpoint source*] Su kirliliğine katkıda bulunan, yüzeysel su yâda yağmur akıntısı gibi, yayılmış ve iç içe geçmiş akıntılar.

ÇÖKELME [*Precipitation*] Elektrik alan etkimesi ya da ısıl değişme sonucunda, parçacıkların içinde asılı buldukları gaz akıntısından ayrılması işlemi.

ÇÖKELTME [*Sedimentation*] Katıların yerçekimi nedeniyle çökmesi doğal süreci; atık suyun işleme tabi tutulmasında, erozyon güçleri aracılığıyla parçacıkların ayrılması ve taşınması süreci.

ÇÖKELTME TANKI [*Sedimentation tank*] Çökeltilebilir katıların atık sudan ayrıldığı atık su işleme tesisinin bir bölümü.

ÇÖLLEŞME [*Desertification*] Genellikle aşırı otlatma, yaygın ormansızlaştırma ya da aykırı tarım ve sulama uygulamaları sonucunda toprağın çöl haline gelmesi süreci.

ÇÖP [*Garbage*] Evlerden yâda ticari amaçla gıda hazırlanması ve kullanılmasından kaynaklanan hayvan, sebze ve meyve atığı; genelde tüm atık ürünler için kullanılır.

ÇÖP BOŞALTMA [*Tipping*] Çöpün açık alanlara dökülmesi.

ÇÖP ISLAHI [*Refuse reclamation*] Katı atığın yararlı ürün haline getirilmesi.

ÇÖPLÜK [*Dump site*] Çöp gibi katı atıkların boşaltılıp üstü açık bırakıldığı atık tasfiye alanı.

ÇÖZÜNMÜŞ OKSİJEN [*DO=Dissolved oxygen*] Su veya atık su içinde çözünmüş halde bulunan oksijen miktarı.

ÇÜRÜME [*Putrefaction*] Anaerobik haldeki maddenin organik ayrışması; bu süreç sonunda kötü kokulu gazlar ve oksitlenmesi tamamlanamamış ürünler oluşur.

ÇÜRÜME VE ÇÜRÜTME [*Digestion*] Enzimlerin etkisiyle organik dönüşmesini ifade etmekte kullanılan, atık su arıtımıyla ilgili terim. Örnek: Lağ1m çamurunun anaerobik çürütülmesi.